

[Johannes Hansen.]

plantagerne angaar, bestemmes det i Lovforslaget, at saadanne kan oprettes, naar de tæller mindst 5 Medlemmer — der kan naturligvis godt være flere. Denne Bestemmelse vil sikkert have sin store Betydning, fordi Folk derigennem kan hjælpe hinanden og have Nytte af den nære Beliggenhed.

Men jeg vil ikke desto mindre gerne pege paa, at jeg mener, at Bestemmelsen i § 9, som gør det muligt at yde Laan til Anlæg af Frugtplantager paa 3—5 ha, er af meget væsentlig Betydning. Man har jo Gang paa Gang her i Rigsdagen og andre Steder talt om de vanskelige Forhold for en hel Mængde af de smaa, for smaa Brug, vi har rundt omkring i vort Land, ikke mindst paa Øerne. Det er et Spørgsmaal, om der ikke her frembyder sig Mulighed for at komme disse Folk til Hjælp. De saakaldte indeklemte Brug er vist i mange Tilfælde af den Størrelse, der her er nævnt, og det skulde vel i adskillige Tilfælde ikke være udelukket at oprette en Frugtplantage paa en saadan Ejendom. Disse Ejendomme findes, som jeg allerede har sagt, i det væsentlige her paa Øerne, og det kan vel ikke nægtes, at Betingelserne for Frugtavl vil være i hvert Fald mindst lige saa gode paa Øerne som i den øvrige Del af Landet. Jeg mener derfor, at man i høj Grad bør være opmærksom paa dette Spørgsmaal. Kunde man paa den nævnte Maade komme en Del af disse Folk til Hjælp, vilde det betyde ikke saa lidt. Nu er det jo ikke altid sikkert, at den Mand, der sidder med et saadant Brug, egner sig for eller interesserer sig for de Ting, vi her drøfter, men en Handel vil i saadanne Tilfælde sikkert i mangfoldige Tilfælde kunne finde Sted.

Ministeren har foreslaaet, at Husmandsbrugskommissionerne skal være Ministeren behjælpelige ved Lovens Administration. Jeg finder dette praktisk. Det er klart, at Husmandsbrugskommissionerne, af hvilke der findes een i hvert Amt, gennem deres Arbejde under et længere Tidsrum har erhvervet sig ikke saa ringe Erfaring i Spørgsmaalet om Udstykning. At Kommissionerne i Tilfælde af den her omhandlede Art, altsaa hvor det drejer sig om Gartnerier eller Frugtplantager, skal tiltrædes af særlig sagkyndige paa disse Omraader, finder jeg ganske naturligt. Vi skal ganske vist passe paa ikke at gøre disse Kommissioner for store og kostbare, men alligevel tror jeg, at den Vej, Ministeren her har foreslaaet, er den rigtige, nemlig at Husmandsbrugskommissionerne skal være behjælpelige ved Lovens Admini-

stration og føre Tilsynet med Gartnerierne og Frugtplantagerne, naar de nu forhaabentlig bliver oprettet. Kommissionerne kan efter min Mening udføre dette Tilsyn saa godt som nogen anden.

Jeg kan paa mit Partis Vegne tilsige en velvillig Behandling af dette Lovforslag. Jeg haaber, vi kan naa et Resultat paa dette Omraade. Jeg antager, at Lovforslaget bliver henvist til Behandling i et Udvalg. Der kan være forskellige Bestemmelser, som det kan være rimeligt at tale om. Men jeg kan altsaa paa mit Partis Vegne tilsige en saglig og hurtig Behandling af dette Lovforslag.

Carlsen-Skiødt: Grundtanken i det foreliggende Lovforslag er den samme som i Lovgivningen om Udstykning til Husmandsbrug, kun at det drejer sig om en anden Klasse af dem, der arbejder med den danske Jord. Lovforslaget omfatter 3 Afdelinger, eller jeg vil hellere sige 4 Afdelinger, nemlig Gartnerier, Frugtavlskolonier, private Frugtplantager og Havelodskolonier.

Jeg vil gerne knytte et Par Bemærkninger til hver af disse Afdelinger. Jeg skal dog ikke særligt omtale Enkeltheder. Selv om der vistnok vil være Anledning til i hvert Fald paa nogle Punkter at søge at opnaa smaa Ændringer, vil der bedst være Lejlighed til at drøfte disse i Udvalget.

Den første Form for Brug, der her er Tale om, er Gartnerier og Havebrug. Det foreslaas her, at der kan oprettes Gartnerier paa ikke under 1½ ha middelgod Jord. Det forekommer mig, at vi ved denne Grænse gaar for langt ned. Jeg vil mene, at 1½ ha i mange Tilfælde vil blive for lidt, og denne Bemærkning gør jeg ud fra den Slutning, at der igen kan komme en Periode her i Danmark, da det vil blive i høj Grad urentabelt at dyrke almindelige Havesager, men disse Brug paa 1½ ha vil da vanskeligt kunne benyttes som almindelige Landbrug. Jeg tror, man bør overveje, om ikke man skal se at finde en Middelvej, saa at man kan have de to Ting at vælge imellem, efter som det nu lønner sig bedst.

Der er i Forslaget skitseret de to sædvanlige Former for Oprettelse af Brug, nemlig den saakaldte Statsfæsteform og, i § 3, den anden Form, det private Eje, efter den gamle Husmandslov. Jeg vil mene — og det er ogsaa den Betragtning, vi fra konservativ Side altid har været inde paa —, at Formen efter § 3 vil være langt at foretrække og netop for Gartneriers Vedkommende er i høj Grad ønskelig. Den har bl. a. den betydelige Fordel fremfor Statsfæstet — idet